
Model de gestiune a riscului de capital în sistemul bancar

Prof. univ. dr. Constantin ANGHELACHE (*actincon@yahoo.com*)
Academia de Studii Economice din București / Universitatea „Artifex” din București
Lector univ. dr. Marian SFETCU (*sfetcum@yahoo.com*)
Universitatea „Artifex” din București
Drd. Doina AVRAM (*doina.avram@gmail.com*)
Academia de Studii Economice din București
Drd. Mariana CHILIMENT (*mariana.chiliment@gmail.com*)
Academia de Studii Economice din București
Drd. Petre OLTEANU (*alexandra.olteanu.s1@anaf.ro*)
Academia de Studii Economice din București

Abstract

Capitalul reprezintă, în sistemul bancar, un element indispensabil al activității. Capitalul deține un rol important în protecția generală a instituției de credit față de riscurile nediversificabile și cele pure. În acest sens, capitalul are rol de amortizor de șoc și, din acest motiv, mărimea și, mai ales, structura sa sunt esențiale în determinarea profilului de risc al băncii. În ultimii 30 ani, evoluția capitalului bancar a fost dominată de două tendințe, respectiv: diminuarea ponderii în totalul bilanțier și diversificarea elementelor patrimoniale. Diminuarea ponderii capitalului bancar, în sens larg, în totalul bilanțier al societăților bancare s-a manifestat pe parcursul deceniilor șase-opt ale secolului trecut. În condițiile perioadei, caracterizată prin stabilitatea accentuată a structurilor bancare și slaba concurență pe piețe, scăderea ponderii capitalului a reprezentat o modalitate de intensificare a ratei rentabilității financiare, evidențiată prin efectul de pârgă. Contrar tendinței de scădere a marjei dobânzii, ratele rentabilității financiare s-au menținut la niveluri relativ satisfăcătoare.

Cuvinte cheie: *capital bancar, normele Cooke, solvabilitate bancară, coeficientului de pondere, management bancar*

Clasificarea JEL: *G21, G32*

Introducere

Strategia reducerii ponderii capitalului în societățile bancare prezintă avantajul că asigură rezultate imediate, însă, pe termen lung, afectează capacitatea instituției de credit de a face față unor șocuri deosebite. Intrarea în criză a sistemului bancar în deceniul opt al secolului trecut în majoritatea

țărilor, a evidențiat șubrezirea și a readus în prim-plan problema capitalului bancar. Grupul de lucru de pe lângă BRI – Basel a definitivat metodologia de calcul a unor indicatori, prin impunerea unor praguri minime statelor membre OECD, mai exact, pentru început, băncilor care desfășoară o activitate internațională importantă. Acești indicatori (rata de solvabilitate și pragul minim al capitalului) sunt cunoscuți sub denumirea de „normele Cooke” și au fost impuși la nivel național de cele mai multe țări și pentru toate băncile, mai ales cele cu operații internaționale.

Literature review

Agoraki, Delis and Pasiouras (2011) au afirmat că cerințele de capital reduc în general riscul, însă pentru băncile cu putere de piață, acest efect slăbește sau poate fi chiar inversat. Aikaterini-Foteini, Girardone and Nankervis (2008) au studiat dacă dimensiunea instituției de credit are influență asupra eficienței bancare estimate. Anghel, Diaconu, Niță and Marinescu (2016) au prezentat un model de studiu a riscului de credit. Anghelache, Anghelache, Anghel and Niță (2016) studiat o serie de aspecte teoretice referitoare la riscurile bancare. Anghelache and Anghel (2014) au aplicat instrumentarul specific modelării economice în analiza principalelor riscuri bancare. Anghelache (2010) a studiat și a prezentat principalele modele de analiză și gestiune a riscurilor aferente domeniului bancar. Beltratti and Stulz (2012) au evaluat factorii care au generat performanța slabă a băncilor în timpul crizei creditelor. Blundell-Wignall and Atkinson (2010) au cercetat modul în care propunerile Basel III pot contribui la reducerea apariției unei noi crize. Bushman and Williams (2012) analizează consecințele provizionării discreționare a pierderilor la credite în asumarea riscului de către bănci. Cetorelli and Goldberg (2012) au considerat că băncile globale gestionează lichiditatea la scară globală, utilizând în mod activ fonduri interne transfrontaliere ca răspuns la șocurile locale. Chaudhury (2010) a abordat aspectele practice cu care se confruntă o bancă în proiectarea și implementarea unui model de capital de risc operațional. Gasha et al (2009) au sintetizat unele progrese privind îmbunătățirea modelării riscurilor de credit pentru țări, corporații, instituții financiare și instrumente financiare.

Metodologia cercetării, date, rezultate și discuții

În condițiile prezentate, se pune problema diversificării structurii capitalului bancar. Diversificarea elementelor componente ale capitalului bancar constituie un proces relativ recent întrucât datează de 15-20 ani. Acest proces a fost inițiat și alimentat de liberalizarea cadrului normativ și inovațiile de pe piața de capital. Liberalizarea a influențat în mod direct, prin recunoașterea, respectiv acceptarea de către autorități a noilor instrumente,

precum și în mod indirect, prin creșterea concurenței pe piețele financiare și diminuarea interesului manifestat pentru plasamente în capital bancar. Inovațiile de pe piața de capital au permis instituțiilor de credit să utilizeze instrumente financiare în concordanță cu nevoile acestora, cu condițiile de pe piață și atractive pentru investitori. În special, băncile mari, cu activitate internațională, au profitat de această ofertă și au atins un grad ridicat de diversificare a structurii capitalului. Deși aparent, aceasta a avut ca efect secundar complicarea managementului riscului de capital, în realitate, noile forme de capital permit o mai mare adecvare a modului de atragere a resurselor în funcție de necesitățile financiare ale băncilor.

- Sursele de finanțare a activității bancare au efect direct asupra riscului de capital și asupra gradului de îndatorare a băncii. Capitalul bancar are un cost mult mai ridicat decât depozitele sau împrumuturile, din cauza incertitudinii ridicate asociate rentabilității financiare. De aceea, în multe cazuri, o societate bancară își poate diminua costul finanțării prin majorarea gradului de îndatorare. Pe măsură ce riscul de capital devine mai pronunțat, aceste economii devenesc incerte. Costul celorlalte surse de finanțare se majorează în măsura în care riscul de capital se amplifică. De asemenea, o serie de operații bancare, printre care extinderea rețelei proprii de unități sau cumpărarea altor societăți bancare, pot fi blocate dacă se apreciază că riscul de capital al instituției de credit este prea mare. Capitalul bancar înglobează fondurile pe care banca le poate utiliza în vederea finanțării unor operații pe termen lung. Fondurile sunt grupate în funcție de modul lor de procurare și delimitează cele două forme ale capitalului bancar și anume: capitalul bancar în sens restrâns, format din fondurile proprii ale băncilor; alte surse de capital, care încorporează fondurile obținute prin emisiunea de acțiuni preferențiale și titluri de credit subordonate, pe termen mediu și lung.

Capitalul bancar în sens restrâns reprezintă forma clasică, tradițională, a capitalului bancar și forma exclusivă pentru majoritatea băncilor. Elementele constitutive sunt capitalul social vărsat, profitul nerepartizat și fondurile bancare proprii. Sursele de constituire sunt interne (reinvestirea profitului) sau externe (emisiunea publică sau privată de acțiuni). Stabilirea valorii capitalului se poate realiza, de regulă, prin trei modalități: la valoarea contabilă ca diferență între total active și pasive, fiind mărimea utilizată pentru raportare; la valoarea de piață, utilizând cursul acțiunilor aflate în circulație multiplicat cu numărul acestora și la valoarea de emisiune a acțiunilor. Alte forme ale capitalului bancar sunt acele modalități de finanțare relativ recente, apărute în contextul diversificării capitalului bancar. Formele principale sunt datoria subordonată și acțiunile preferențiale, ambele având prioritate la lichidare față de capitalul propriu-zis. În literatura anglo-saxonă de specialitate, cele două forme mai sunt denumite și „senior capital”. Datoria subordonată cuprinde instrumentele

de credit la termen, cu dobânzi fixe sau variabile, note și obligațiuni. Cele mai multe emisiuni pe termen mediu și de valoarea totală relativ redusă sunt vândute clienților societății bancare. Alte emisiuni sunt cumpărate de băncile corespondente partenere. Cea mai mare parte a titlurilor pe termen lung, chiar și în cazul emisiunilor de valoare mare, sunt plasate privat societăților de asigurări, fondurilor de plasamente și fondurilor de pensii.

Emisiunile publice se realizează pentru valori foarte mari, fiind mai scumpe și procedura (care presupune oferta publică inițială) este mai complicată. Nu se exclud nici instrumente cu dobânzi variabile sau convertibile. Obligațiunile convertibile propriu-zise oferă deținătorului un drept, limitat în timp, de conversie în acțiuni preferențiale. Există și emisiuni de obligațiuni cu dobânzi variabile convertibile în obligațiuni cu dobândă fixă. Acțiunile preferențiale garantează un dividend fix și drepturi constante asupra activelor băncii. Aceste instrumente nu au scadențe deoarece nu sunt instrumente de credit. Există situații în care unele emisiuni se pot amortiza sau pot fi răscumpărate de banca emitentă la un preț fix, prestabilit. Instituția de credit poate alege între o emisiune de acțiuni preferențiale simplă sau una de acțiuni preferențiale convertibile în acțiuni ordinare la un preț fix.

- Planificarea necesarului de capital este un element foarte important în managementul bancar. Reglementarea prudențială a solvabilității instituției de credit are în vedere adecvarea fondurilor proprii la riscurile asumate, fondurile proprii constituind ultimul garant al solvabilității în fața ansamblului riscurilor. Legislația bancară din țara noastră prevede determinarea, în concordanță cu Acordurile de la Basel realizate sub egida Băncii Reglementărilor Internaționale, a doi indicatori de solvabilitate care să asigure respectarea normelor privind adecvarea fondurilor proprii, respectiv:

$$\text{Solvabilitate} = \frac{\text{Fonduri proprii}}{\text{Expunere netă}} \geq 12\%$$

$$\text{Solvabilitate} = \frac{\text{Capital propriu}}{\text{Expunere netă}} \geq 8\%$$

Fiecare dintre cei doi indicatori de solvabilitate trebuie să respecte limitele minime stabilite, respectiv de 12% pentru raportul Fonduri proprii/Expunere netă și 8% pentru raportul Capital propriu/Expunere netă. La rândul său, expunerea netă se determină după relația:

Expunerea netă = Expunerea netă din active bilanțiere + Expunerea netă din elemente în afara bilanțului

Expunerea netă din active bilanțiere cuprinde activele instituției de credit la valoarea netă, după deducerea elementelor de pasiv rectificative, ponderate în

funcție de gradul de risc al creditului. Expunerea netă din elemente în afara bilanțului constituie elemente din afara bilanțului, transformate în echivalent credit, în raport de gradul de transformare al acestora la riscul în credit.

- În vederea menținerii riscului de capital la un nivel rezonabil din punctul de vedere al societății bancare și pentru asigurarea dezvoltării activității bancare cu respectarea normelor de solvabilitate impuse de autoritatea bancară financiară globală a băncii trebuie să se determine necesarul de capital.

În planificarea necesarului de capital se parcurg unele etape premergătoare. În acest sens, procesul trebuie început prin studiul performanțelor anterioare și a stării curente. Se determină indicatorii de rentabilitate și de risc, iar apoi se analizează dinamica acestora. Nivelul de performanță al băncii trebuie evaluat exhaustiv, evidențiindu-se lipsurile și punctele forte. Ce-a de a doua etapă constă în realizarea de prognoze privind evoluția variabilelor principale pentru bancă. Prognozele trebuie să nu reprezinte extrapolări ci scenarii care cuprind ipoteze referitoare la condițiile pe piață și evoluția politicii autorității bancare. De asemenea, trebuie incluse obiectivele strategice ale instituției de credit și analiza dinamica a seriilor de date. În scopul nebloării multor resurse și pentru ca rezultatele să fie relevante, se recomandă selectarea unui număr redus de variabile-cheie, cum ar fi nivelul/structura depozitelor și nivelul/structura creditelor. Când există restricții referitoare la desfășurarea și dezvoltarea activității bancare (spre exemplu, rentabilitatea medie a activelor, dezvoltarea rețelei bancare proprii, competența personalului, etc.), acestea trebuie considerate variabile cheie. Evoluția acestor variabile este estimată pentru orizontul de prognoză ales, mărimea optimă a acestuia fiind de 3-5 ani, cu defalcare anuală. Al treilea pas este prognoza bilanțurilor și a conturilor de profit și pierdere. Se pornește cu prognoza pasivelor (a surselor de fonduri) și se continuă cu prognoza plasamentelor (utilizarea surselor de fonduri). Ca valori, mediile anuale sunt de preferat față de prognoze simple. Procedând astfel, se dispune de un set de prognoze care pot fi utilizate în funcție de evoluția viitoare a variabilelor independente. Pe baza acestor date se efectuează prognozarea nevoii de capital, utilizând metoda reziduală. După determinarea valorii globale este necesară și stabilirea structurii optime a fondurilor bancare în funcție de evoluția pieselor și reglementările bancare.

- Stabilirea necesarului de capital este o preocupare foarte importantă la nivelul managementului bancar. Factorii principali care au influență asupra necesarului de capital al unei societăți bancare, pentru o perioadă de timp, sunt destinația capitalului bancar și gradul de îndatorare, ca factor al rentabilității bancare. Întrucât destinația capitalului bancar este multiplă, aceasta este dificil de definit cantitativ. Se consideră următoarele funcții ale capitalului bancar:

susținerea unor pierderi, protecția creditorilor băncii, limitarea creșterii băncii, finanțarea investițiilor capitale. Dintre acestea, funcția principală este aceea de menținere a încrederii clienților, încrederea acestora fiind esențială pentru succesul unei bănci. Discutăm despre încrederea deponenților neasigurați, de cea a autorității bancare și de încrederea acționarilor. Comparativ cu această funcție, celelalte apar a fi de importanță secundară. Este evident, mai ales pentru o bancă nouă, că este nevoie de capital pentru a putea începe activitatea cumpărând spații comerciale, echipamente și angajând personal.

Este important ca, în funcție de mărimea capitalului disponibil, să se aprecieze capacitatea instituției de credit de a se dezvolta și, în acest sens, autoritatea bancară poate utiliza ratele de solvabilitate pentru a limita această creștere peste capacitățile de gestionare ale conducerii, inclusiv limitând sau blocând achiziții sau fuziuni. O altă funcție secundară este aceea de amortizor de șoc pentru riscurile bancare, respectiv integral, pentru cele pure și parțial, pentru cele speculative (neanticipate).

Gradul de îndatorare ca factor al rentabilității bancare, reprezintă o presiune externă asupra nivelului relativ al capitalului bancar în sensul reducerii acestuia. Un grad de îndatorare superior asigură acționarilor băncii o rentabilitate financiară superioară pentru un nivel dat al rentabilității economice. Obiectivul central al unei bănci este maximizarea valorii plasamentelor acțiunilor, așadar maximizarea gradului de îndatorare devine un obiectiv subsumat acestuia. Gradul de îndatorare trebuie să fie cât mai mare, dar băncile evită să se îndatoreze excesiv. Creșterea acestui indicator este limitată de prudența creditorilor, maximizarea cursului acțiunilor bancare, reglementările autorității bancare.

Chiar dacă avem în vedere toate aceste elemente este dificil de apreciat care este mărimea optimă a capitalului bancar. Între instituțiile de credit există deosebiri importante, provocate de mărimea societății bancare și de politicile manageriale aplicate. Ca pondere, capitalul este mai mare la băncile mici și mai redus la cele mai mari. Societățile bancare mici au o rentabilitate economică mai mare, și au resimțit nevoia unui capital mai mare.

La cele mai sus prezentate se adaugă și diversificarea redusă a plasamentelor din punct de vedere sectorial ceea ce necesită un capital mai mare. Societățile bancare mari dispun de personalul necesar pentru a-și fundamenta optimul deciziilor manageriale și utilizează în mod frecvent arbitrajul pe piața interbancară ca sursă de fonduri certe. Procedând astfel, acestea pot, cu condiția păstrării încrederii creditorilor, să opereze cu un capital mai redus. În termeni absoluți, această încredere este justificată de valorile colosale ale capitalului acestor bănci, cele mai mari pe plan mondial, de ordinul miliardelor de dolari.

- Solvabilitatea bancară, element de control al capitalului

Riscul de capital sau de faliment nu este specific băncilor, orice societate comercială fiind expusă acestui risc. Riscul este, însă, „supradimensionat” în sectorul bancar, prin funcția de intermediere financiară a băncilor. Întrucât instituțiile de credit plasează bani împrumutați, depuși de clienții lor și din aceste operațiuni obțin principala parte a veniturilor, băncile sunt interesate să atragă cât mai multe depozite, să realizeze un volum cât mai mare de active și deci, la un capital social dat, să realizeze o rată a dividendului cât mai mare. Astfel, ponderea capitalului în totalul pasivelor bancare scade, deci și riscul de faliment. Banca nu își permite decât pierderi din ce în ce mai mici, acoperite prin capital, la un volum de active din ce în ce mai mare. Această tendință este contracarată de două fenomene pozitive, respectiv: creșterea ponderii veniturilor din servicii bancare în totalul veniturilor bancare (aceste venituri nedepinzând de volumul total al activelor bancare decât indirect, de regulă, sunt afectate de calitatea activelor reale și a personalului băncii) și creșterea fondurilor bancare de rezervă și risc care consolidează capitalul propriu. Tendința de ansamblu este de scădere a gradului de capitalizare către nivelul minim impus prin norme, pentru toate societățile bancare din sistem.

- Capitalul minim reprezintă un obiectiv al managementului bancar

Autoritatea bancară reglementează regimul capitalului bancar, respectiv: valoarea minimă a acestuia, modul de vărsare, structura capitalului vărsat utilizat pentru raportare, mărimea relativă la activele băncii. În România, aceste norme sunt emise, controlate și sancționate de Banca Națională a României. Capitalul trebuie să fie subscris integral și vărsat, astfel: 50% în momentul constituirii, iar restul în termen de doi ani de la data constituirii societății bancare (10% în primul semestru, 20% în al doilea semestru, 30% în al treilea semestru și 40% în al patrulea semestru). Constituirea capitalului bancar trebuie să se facă pe cale bănească, prin reinvestirea profitului, precum și prin utilizarea altor surse. Sursele noi pot fi: primele de emisiune, sumele alocate din profitul realizat înainte de obținerea autorizației de funcționare, aportul în natură la capital, dividendele din profitul net cubenite acționarilor după plata impozitului pe dividende, rezerve constituite din profitul net, sume înregistrate ca rezerve din diferențe de curs valutar.

- Întrucât diferitele reglementări naționale în domeniu impuneau condiții diferite de la țară la țară, care afectau condițiile de concurență pe piața internațională, s-a ajuns la un acord internațional în domeniul acestor norme de capitalizare. Normele se numesc „Cooke”, după numele bancherului englez care a prezidat comitetul de lucru de la Basel.

Normele de capitalizare Cooke se determină în mod similar și exprimă ponderea procentuală a capitalului în totalul activelor ponderate în

funcție de risc: indicatorul Cooke 1 exprimă ponderea capitalului primar, iar indicatorul Cooke 2 este ponderea capitalului primar și a capitalului secundar. În condițiile unor piețe financiare dezvoltate, structura capitalului bancar este complexă, mai ales datorită caracteristicilor diferite ale titlurilor de proprietate (drepturi de vot, dividende etc). Titlurile de credit pe termen lung hibride, de tipul obligațiunilor convertibile sunt recunoscute ca elemente ale capitalului secundar.

La nivel european, rata de solvabilitate este similară indicatorului Cooke 2, iar regimul este stabilit în Directiva 89/467/CEE. Rata se calculează la nivelul bilanțului consolidat în funcție de nivelul fondurilor bancare totale, respectiv: capital propriu și capital suplimentar, în limita a 100% din capitalul propriu, cu deducerea participanților, pierderilor perioadei curente și acțiunilor răscumpărate. Ponderile utilizate pentru active și echivalentul elementelor în afara bilanțului sunt de 0, 20, 50 și 100%.

Nivelul „coeficientului de pondere” este determinat de nivelul risculor de creditare și de țară al unui plasament. Debitorii sunt grupați în guverne, autorități locale, bănci (inclusiv de dezvoltare) și agenți (economici și populație). Cu privire la riscul suplimentar de țară, se face o diferențiere între țările membre ale OECD sau care au aranjamente speciale de creditare cu FMI (zona A), pe de o parte și celelalte țări, pe de altă parte (zona B). Rata minimă de solvabilitate este de 8%, iar raportarea se face de două ori pe an.

Gradul de capitalizare se determină prin raportarea capitalului la suma activelor ponderate. Acestea reprezintă principalul element nou al normelor Cooke. Se calculează prin ponderea diferitelor elemente de activ, dar și a unora în afara bilanțului cu coeficienți între 0 și 100%, în funcție de risc.

În România, reglementările de referință în acest domeniu sunt Normele BNR privind fondurile proprii ale societăților bancare și solvabilitatea societăților bancare. Capitalul propriu este format din capitalul social vărsat, fondul de rezervă, fondul mijloacelor fixe, fondul de dezvoltare și alte fonduri constituite din fondul net. Capitalul suplimentar include fondul de risc, rezervele din reevaluarea legală a activelor corporale și datoria subordonată. Acestor valori li se aplică următoarele reduceri: cheltuielile de constituire nesuportate din venituri, fondul de comerț, cheltuielile anticipate pentru mijloace fixe, cheltuielile pentru investiții în curs și materiale pentru care nu s-a afectat fondul de dezvoltare, pierderile anului curent, participațiile la alte societăți bancare (directe sau împrumuturi subordonate). Valoarea capitalului propriu în valută se determină în funcție de cursul valutar la momentul raportării. Capitalul suplimentar nu poate depăși ca valoare capitalul propriu, iar în cadrul său, datoria subordonată trebuie să îndeplinească următoarele condiții: să fie vărsată în întregime, să aibă scadență de cel puțin 5 ani, valoarea

ei să fie redusă periodic în funcție de rambursări, să nu fie după onorarea celorlalți creditori, dar înaintea acționarilor, valoarea acesteia totală să nu depășească 50% din capitalul propriu. Valoarea fondului de risc în valută se calculează în funcție de cursul valutar de raportare.

Activele ponderate în funcție de risc cuprind atât activele propriu-zise (bilanțiere) cât și echivalentul posturilor în afara bilanțului. Valoarea de calcul este cea netă, (după deducerea prelevărilor la fondul de rezervă): Ponderile folosite sunt de 0, 20, 50 și 100%. Elementele în afara bilanțului sunt convertite în echivalent credit în funcție de riscul pe care îl reprezintă. Echivalentul credit este considerat ca element de bilanț și i se aplică ponderea de risc corespunzătoare categoriei de beneficiar al facilității respective.

Normele românești sunt foarte apropiate, în spirit și în conținut, de cele europene. Băncile suportă costurile procesului de restructurare a bilanțului impuse de noile standarde de clasificare a creditelor din portofoliu și constituirea unor rezerve corespunzătoare.

La modul general, participarea băncilor la capitalul altor întreprinderi este interzisă sau limitată, motivele fiind legate de specificul băncilor de intermediari financiari și îngrijorarea că, prin combinarea capitalului bancar cu cel din alte sectoare economice, ar putea provoca risc sistemic sporit. În prezent, în Uniunea Europeană, o directivă bancară limitează participațiile la companii nefinanciare la 15% din capital pentru fiecare participație și la 60% pentru ansamblul acestora. Posibilitatea participării la capitalul societăților nefinanciar este atractivă, în condițiile procesului de privatizare pentru țările în care nu era permisă, dar majoritatea băncilor mari sunt interesate de participații care să le asigure controlul. Participațiile la capitalul instituțiilor financiare sunt în general libere, cu excepția Greciei unde trebuie aprobate în prealabil de autoritatea bancară.

Concluzii

Norma de solvabilitate a fost creată pentru băncile cu activitate internațională importantă și care publică trimestrial datele care permit stabilirea unui rating. Acestea au fost generalizate în spațiul OECD și al Uniunii Europene, intrând în vigoare încă din 1 ianuarie 1993.

Justificarea normei de introducerea ratei solvabilității decurge din statutul de societăți pe acțiuni al băncilor care angajează, prin activitatea lor, răspunderea comercială a acestora. Garanția supraviețuirii băncilor, în situația în care capitalul devine nul sau negativ, este foarte diferită: băncile cu capital exclusiv sau majoritar de stat beneficiază de o garanție teoretic nelimitată în contradicție cu statutul de societăți anonime sau băncile private care nu beneficiază de nici un fel de garanție, chiar dacă între acționarii lor sunt și

instituții publice. Drept urmare, reacția acestora la introducerea normelor menționate nu este uniformă.

Băncile au posibilități reduse de creștere a fondurilor proprii pentru că piața de capital este îngustă și titluri subordonate nu există. O mare dificultate este obținerea acestor fonduri. Se anticipează că un număr important de societăți bancare nu va putea să realizeze nivelul de capitalizare impus de normă astfel că, în lipsa unor sancțiuni credibile, autoritatea bancară riscă să își compromită reputația. În situația în care instituțiile de credit reușesc majorarea capitalului, procesul este unul costisitor și rentabilitatea trebuie să înregistreze creșteri. O modalitate este majoarea expunerii la risc prin creșterea ponderii creditelor în activele bancare totale sau prin creșterea ponderii creditelor remunerate superior. Această cale este blocată prin introducerea normelor privind prelevările din fondul de rezervă. Băncile trebuie să rezolve dilema, diminuând activele, preocuparea principală devenind menținerea calității.

În aceste condiții, se estimează că normele de capitalizare să fie ineficace sau generatoare ale unei reduceri a volumului total de credite. Efectul normelor se poate resimți la nivelul societăților bancare de stat, garanția statului putând induce un comportament agresiv, asumarea unor riscuri suplimentare și creșterea riscului în sistem. Prelevările de risc sunt o restricție pentru băncile private și de stat, însoțită de o penalizare fiscală imediată.

Impunerea prelevărilor pentru fondul de rezervă a fost concepută ca o prioritate, constituirea fiind monitorizată de autoritatea de control, iar penalizarea fiscală care o însoțește trebuie să fie ușor de aplicat și poate avea un rol educativ pentru conducerea societăților bancare.

Bibliografie

1. Agoraki, M.E., Delis, M.D. and Pasiouras, F. (2011). Regulations, competition and bank risk-taking in transition countries, *Journal of Financial Stability*, 7, 38–48
2. Aikaterini-Foteini, V., Girardone, C. and Nankervis, J. (2008). Efficiency across alternative financial structures, Bank types and size classes: a comparison of the OECD countries. *International Journal of Banking, Accounting and Finance*, 1 (2), 168-188
3. Anghel, M.G., Diaconu, A., Niță, G. and Marinescu, A.I. (2016). Analysis Model of credit Risk. *Romanian Statistical Review Supplement*, 5, 65-72
4. Anghelache, C., Anghelache, G.V., Anghel, M.G. and Niță, G. (2016). *General Notions on banking Risks*, Romanian Statistical Review Supplement, 5, 13-18
5. Anghelache, C. and Anghel, M.G. (2014). *Modelare economică. Concepte, teorie și studii de caz*, Editura Economică, București
6. Anghelache, C. (2010). *Metode și modele de măsurare a riscurilor și performanțelor financiar-bancare, Ediția a II-a*, Editura Artifex, București
7. Beltratti, A. and Stulz, R. (2012). The credit crisis around the globe: Why did some banks perform better?. *Journal of Financial Economics*, 105, pp. 1-17

-
8. Blundell-Wignall, A. and Atkinson, P. (2010). Thinking beyond Basel III. Necessary Solutions for Capital and Liquidity. *OECD Journal: Financial Market Trends*, 2 (1), 9–33
 9. Bushman, R. and Williams, C. (2012). Accounting discretion, loan loss provisioning, and discipline of Banks' risk-taking. *Journal of Accounting and Economics*, 54 (1), 1-18
 10. Cetorelli, N., and Goldberg, L. (2012). Banking Globalization and Monetary Transmission. *Journal of Finance*, 67, pp.1811–1843
 11. Chaudhury, M. (2010). A review of the key issues in operational risk capital modeling. *The Journal of Operational Risk*, 5 (3), 37–66
 12. Gasha, J.G. et al. (2009). *Recent Advances in Credit Risk Modeling*, International Monetary Fund in IMF Working Papers